

ня природоохоронної мережі без урахування цілісності та достатності площі природно-заповідних об'єктів, їх екологічної стабільності, можна відзначити необхідність подальшої розробки механізму оптимізації природоохоронної мережі та визначення зв'язків системи заповідних територій з іншими складниками екологічної інфраструктури області, що створить передумови для розбудови каркасу екологічної безпеки регіону – екомережі.

Література

1. Міждержавні природно-заповідні території / [за заг. ред. Т.Л. Андрієнко]. – К. : Ін-т ботаніки НАН України, 1998. – 132 с.
2. Регіональна екомережа Полтавщини / [за заг. ред. О.М. Байрак]. – Полтава : «Верстка», 2010. – 214 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЩОДО ПРОВЕДЕННЯ ЩОРІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ ЗІ ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОРИЗНОМАНІТТЯ

*Попельнюх В.В., Рябика М.М.
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка*

Проблема збереження біорізноманіття в Україні на даний момент є як ніколи актуальною. Вона життєво важлива для окремих видів фауни та флори, які стали рідкісними або знижують чисельність у результаті деградації та знищення природних середовищ існування тварин і місць зростання рослин через ряд негативних факторів, спричинених діяльністю людини.

З метою реалізації державної політики у сфері забезпечення природних умов для існування, відтворення, збереження та невиснажливого використання біологічного різноманіття, а також виконання вимог Закону України (далі ЗУ) «Про рослинний світ», «Про тваринний світ», спираючись на статтю 12 ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища», яка зобов'язує громадяни берегти природу, охороняти та раціонально використовувати її багатства [3], в Україні на державному рівні щорічно проводяться операції: «Першоцвіт», «Нерест» та «Новорічна ялинка».

Операція «Першоцвіт» проводиться з метою припинення незаконного збирання, транспортування та продажу рідкісних ранньоквітучих рослин, занесених до регіональних списків та Червоної книги України (далі ЧКУ). Підґрунтям до забезпечення виконання операції слугує ЗУ «Про рослинний світ», а саме статті 30 та 31 згідно яких рідкісні та такі, що перебувають під загрозою зникнення види рослин заносяться до ЧКУ, а також рідкісні та типові природні рослинні угруповання підлягають охороні на всій території України та заносяться до Зеленої книги України [5]. Також, згідно статті 88-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі КУпАП) за порушення порядку придбання чи збуту об'єктів рослинного світу, занесених до ЧКУ, передбачена відповідальність у вигляді штрафу на суму від дев'яти (153 грн.) до двадцяти чотирьох (408 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією об'єктів рослинного світу чи без такої [1, с.46].

За погіршення умов середовища перебування (зростання) рослин, види які занесені до ЧКУ, знищення, незаконне або з порушенням вста-

новленого порядку вилучення їх з природного середовища, а також порушення умов утримання (виращування) рослин цих видів у ботанічних садах, дендрологічних та зоологічних парках, інших спеціально створених штучних умовах, що призвело до їх загибелі та пошкодження, накладається штраф за статтею 90 КУпАП на громадян від двадцяти (340 грн.) до тридцяти (510 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно добутого і на посадових осіб – від тридцяти (510 грн.) до п'ятдесяти (850 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно добутого [1, с.47]. Крім того, за один екземпляр незаконної добутої рослини, занесеної до ЧКУ, передбачена відповідна компенсація за її знищення, наприклад: черемші (цибулі ведмежої) – 62 грн., шафрану (крокус) та підсніжника – від 49 грн. до 62 грн. (в залежності від виду), сон трави – від 37 грн. до 62 грн. (в залежності від виду), [2].

Завдяки операції «Нерест» посилюється державний нагляд за станом охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів під час дії наказу «Про встановлення весняно-літньої заборони на лов риби, інших водних біоресурсів у рибогосподарських водних об'єктах», спираючись на статтю 35 ЗУ «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів», згідно якого суб'єкти рибного господарства зобов'язані додержуватися правил рибальства, здійснювати охорону водних біоресурсів [4], статтю 38, відповідно до якої збереження і відтворення тварин, здійснення окремих видів використання об'єктів тваринного світу може бути обмежено на певні строки та статтю 39 ЗУ «Про тваринний світ України», згідно з яким при здійсненні будь-якої діяльності, що впливає або може вплинути на стан тваринного світу, мають забезпечуватися умови розмноження тварин [6].

У відповідності до статті 85 КУпАП: порушення правил рибальства несе за собою попередження або накладення штрафу на громадян від двох (34 грн.) до десяти (170 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян; грубе порушення правил рибальства (рибальство із застосуванням електроструму, вибухових або отруйних речовин тощо) – накладення штрафу на громадян від двадцяти (340 грн.) до сорока (680 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [1, с.44]; згідно статті 85-1: виготовлення чи збут заборонених знарядь добування об'єктів тваринного світу – накладення штрафу від дев'яти (153 грн.) до двадцяти одного (357 грн.) неоподатковуваного мінімуму доходів громадян [1, с.45]. Правопорушники, окрім адміністративної, можуть понести й кримінальну відповідальності у відповідності до статті 249 Кримінального кодексу України (далі ККУ): незаконне зайняття рибним промислом, якщо воно заподіяло істотну шкоду – карається штрафом від ста (1700 грн.) до двохсот (3400 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років [7].

Метою операції «Новорічна ялинка» є посилення державного контролю за охороною лісів від самовільних рубок хвойних насаджень, а також інших лісових масивів. Перевірки, в першу чергу, здійснюються на селекційних плантаціях та ділянках з особливо цінними хвойними породами, а також на лісових масивах, що примикають до населених пунктів, автодоріг, залізниць та особливо на територіях природно-заповідного фонду [2].

Юридичною підставою операції слугують: стаття 39 ЗУ «Про рослинний світ», згідно якої моніторинг рослинного світу є складовою части-

ною моніторингу навколишнього природного середовища [5], стаття 65 КУпАП, що передбачає за незаконну порубку хвойних порід накладання штрафу в розмірі від 85 до 170 грн. та на посадових осіб від 119 до 204 грн. [1, с.35], стаття 88-1, яка передбачає за незаконний збут – від 51 до 255 грн. з конфіскацією об'єктів рослинного світу чи без такої [1, с.46] та стаття 246 ККУ – незаконна порубка дерев, що заподіяла істотну шкоду карається штрафом від п'ятдесяти (850 грн.) до ста (1700 грн.) неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців [7].

Вищевказані операції проводяться територіальними органами Державної екологічної інспекції за сприяння Головного державного управління охорони, використання і відтворення водних живих ресурсів та регулювання рибальства, Інспекції по контролю за благоустроєм, екологічним та санітарним станом міста виконавчого комітету міських рад, а також за участю Головного управління МВС України та громадських інспекторів з охорони довкілля згідно статті 35 ЗУ «Про охорону навколишнього природного середовища» [2,3].

Отже, знання та дотримання природоохоронного законодавства допоможе не тільки уникнути відповідальності за незаконні дії, а й збереженню біорізноманіття України.

Література

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення: за станом на 02.09.2013 р. – Суми: ТОВ «ВВП НОТІС», 2013. – 268 с.
2. Державна екологічна інспекція України [електронний ресурс] // режим доступу: <http://dei.gov.ua/>.
3. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [електронний ресурс] // режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1264-12/page>.
4. Закон України «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів» [електронний ресурс] // режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3677-17>.
5. Закон України «Про рослинний світ» [електронний ресурс] // режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/591-14>.
6. Закон України «Про тваринний світ» [електронний ресурс] // режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>.
7. Кримінальний кодекс України [електронний ресурс] // режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

ВПЛИВ ГАЗОКОНДЕНСАТНОГО ПРОМИСЛУ НА СТАН ОСНОВНИХ ЛАНОК ЕКОСИСТЕМИ

*Самойлік М.С., Санжаревська О.І.
Полтавський національний технічний університет імені Юрія Кондратюка*

Нафта і газ залишаються головними природними джерелами, що задовольняють потреби людства в енергії. Світовий видобуток нафти наближається до 3 млрд. тонн, потреби ж в нафтопродуктах зростають на 5,5% щорічно. Високі темпи видобутку нафти і газу перетворили їх на небезпечні джерела забруднення навколишнього середовища[1] Нині у світі налічується понад 700 нафтопереробних заводів загальною потужні-